

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Teuni Scholthof

‘Heel serieus een stem geven aan de burger, ook al is het eng’

‘In de aanloop naar de verkiezingen kwamen duizend CDA-leden op één zaterdag bij elkaar om in kleine groepen voorstellen te doen voor het verkiezingsprogramma. Dit initiatief is bekend geworden onder de noemer “CDA 1000”. Kamerleden waren die dag welkom, maar alleen als toehoorder. Dat was misschien even slikken voor ze. Zij zijn niet echt gewend om een stap terug te doen, maar ook zij raakten enthousiast. Voor een bestuurskundige was deze interne beweging een feestje om mee te maken. De partij heeft het initiatief genomen om de leden échte inpraak te geven.’

* * *

‘Vooraf was toegezegd dat de vijftien belangrijkste uitkomsten direct in het verkiezingsprogramma zouden komen: zonder aanpassingen of compromissen. Dat is wel even wat anders dan het vrijblijvende “we zijn zeer geïnteresseerd in uw mening en we nemen het mee in onze afwegingen”. Nu geef je de teugels echt uit handen. Je weet van tevoren nooit waar je uitkomt. In expertisegroepen rondom de programmamaker zijn deskundigen in samenspraak met de politici en beleidsmakers in een proces van maanden aan de slag geweest om beleid uit te zetten op de verschillende deelgebieden. Zij hebben de politieke verhoudingen in de Haagse werkelijkheid in hun achterhoofd wanneer ze voorstellen formuleren. Het was denkbaar dat daar op deze dag vanuit de ervaringen van

TEUNI SCHOLTHOF (1986)

Werkzaam bij de afdeling Politiek en bestuur van het CDA Partijbureau en projectmanager van de CDA 1000.

“gewone mensen” een streep doorheen gezet zou worden.’

‘Politici zijn er om de burger te vertegenwoordigen. In de complexe hectische werkelijkheid van het Haagse krachten spel lopen ze het risico om los te raken van die burger. Er sluipt iets gulzigs in. Echte participatie wordt dan iets waarvan we beweren dat we

ernaar verlangen, maar wat we heimelijk ook vrezen.’

* * *

‘CDA 1000-deelnemers zijn geselecteerd op twee manieren. Aan alle voorzitters van de afdelingen is gevraagd om twee leden voor te dragen die vanuit hun levens- of werkervaring een bijdrage zouden kunnen leveren. Deze mensen zijn persoonlijk uitgenodigd. Ook was er een open inschrijving. Via de mail zijn de leden opgeroepen om zich aan te melden voor deze dag. Het partijbestuur wilde graag weten of het voorbereide werk voor het verkiezingsprogramma werkelijk door de leden werd gedragen. Het was een toetsmoment vanuit de partij waarin de burgers direct invloed konden uitoefenen. En dat is ook gebeurd. De wens dat basisbeurs zou terugkomen, is een in het oog lopend concreet punt dat vanuit de leden werd aangedragen. Vanuit de idealen van de christendemocratie is dat helemaal niet zo verrassend. Echter, omdat het kabinet de basisbeurs had afgeschaft, zou het opnieuw invoeren ervan een fikse investering vergen. Maar belofte maakt schuld: vanuit de leden was dit de wens, en die is dus overgenomen in het verkiezingsprogramma.’

‘Daarnaast zagen we dat in het oog lopende CDA-thema’s als een flexibel verlov voor gezinnen en de maatschappelijke dienstplicht door de leden werden gedragen. Dat geeft de politici extra rugdekking vanuit de partij. Ze weten dat de standpunten die zij verdedigen gedragen worden door de stroming die zij representeren.’

‘Uiteindelijk heeft de partijtop opgelucht ademgehaald. Er zijn geen gekke dingen ge-

beurd. Vanuit de ervaringen uit het leven van alledag van duizend CDA-leden is het verkiezingsprogramma verrijkt en verdiept. Er is constructief met elkaar gesproken.’

* * *

‘Abraham Kuyper zei ooit al dat het onze taak is om mensen om te vormen tot burgers. Dat doe je niet door een zelfgenoegzame houding die uitstraalt dat je het als door de wol geverfde politicus eigenlijk veel beter weet dan al die mensen namens wie jij er staat. Dat doe je door een appel op de burger te doen: “Vertel mij hoe Nederland er idealiter uit zou kunnen zien.” Die vraag brengt bewustwording op gang en zet mensen in beweging. Heel serieus een stem geven aan de burger, ook al is het eng – dáár ligt de opdracht voor de christendemocratie in de toekomst.’

‘De CDA 1000-bijeenkomst gaf energie. De deelnemers hadden het gevoel dat ze hun dag zinvol hadden besteed. De smeulende kooltjes van de bevlogenheid laaiden weer op tot een brandend vuur. Dat raakte ons in ons CDA-hart. Opeens werd weer voelbaar dat we niet allemaal individueel ons best doen, maar dat we met recht een gemeenschap vormen waarin we betrokken zijn op elkaar, op ons land en op de wereld veraf en dichtbij. We komen in de ruimte die het individuele overstijgt, en uiteindelijk ligt daar bij ieder van ons de diepere drijfveer waarom we ons verbonden weten met die beweging die – en dat werd zeker op de CDA 1000-ontmoeting voelbaar – met recht de naam “christendemocratie” draagt.’

door Petra van der Burg